

Motion till riksdagen 2024/25:2492

av **Linus Sköld m.fl. (S)**

Stärkta förutsättningar för nyindustrialisering

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av stärkta villkor för nyindustrialiseringen i norra Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige står i första ledet när omställningen till ett hållbart samhälle på riktigt drar igång. Och allra främst står skogslänen i norra Sverige.

För att omställningen ska vara möjlig krävs det mer än naturresurser och en vilja hos lokalbefolkningen. De nationellt fattade besluten måste minst gå i samma takt som de regionala och lokala – men hellre något steg före. För att nya investeringsbeslut ska kunna fattas måste förutsättningarna vara överblickbara och rättvisa.

Det krävs bättre möjligheter att investera i norra Sverige samt en förändring av icke ändamålsenlig och försvårande lagstiftning, inom till exempel miljöprovningar och strandskydd. Vi behöver satsningar på jämställdhet, upprustad och utbyggd infrastruktur och bostäder till alla dem i norra Sverige som ska se till att landet får en hållbar tillväxt och åter kan bli ett föredöme inom klimat- och miljöpolitiken.

Den gröna elproduktionen är en av nycklarna i klimatomställningen. Men de långa ledtiderna för utbyggnad av elnät, som kan uppgå till 10 år, är ett påtagligt hinder för industrins klimatomställning. Elnätet är inte bara samhällskritisk infrastruktur, det är också klimatkritisk infrastruktur, och utbyggnaden behöver prioriteras upp om vi ska klara energiomställningen när den tunga industrin ställer om. Både regionnäten och stamnätet behöver därför byggas ut.

Genom ökad lokal och regional vidareförädling, ökar antalet arbetstillfällen och arbetsmarknaden breddas, vilket stärker tillväxten och utvecklingen i hela landet. För att vara framgångsrik behöver omställningen ske med en hög grad av delaktighet från olika aktörer.

Sverige är världsbäst på mycket. Vi kräver sjysta villkor på våra arbetsplatser, oavsett bransch. Vi ställer höga miljökrav på företag och förväntar oss att män ska få tillträde till yrken som tidigare varit förbehållna kvinnor, likaväl som det motsatta. Om man som företagare vill driva en etisk och ekologisk verksamhet finns alla incitament för det i Sverige. Det här klarar vi av, samtidigt som det inte minskar företagens ekonomiska lönsamhet. För att producera en slutprodukt som hela vägen bidragit till en bättre och mer hållbar värld är Sverige landet att investera i. Men för att vi ska kunna dra full nytta av det behövs det en mer tillförlitlig och snabbare tillståndsprocess än idag. Redan i samband med att tillståndsansökan lämnas in ska tiden för denna process fastställas. Vi måste kunna garantera en rättssäker prövning där varje företag bedöms på samma sätt, oavsett var i landet prövningen görs. Principen och fokus för prövningarna bör vara det allmännas bästa. Vi anser att tillståndsprövningen av ansökningar som avser verksamheter som anses främja hållbar tillväxt ska prioriteras och hanteras mer skyndsamt.

För att det också i framtiden ska finnas möjligheter till en god välfärd i hela landet, krävs det ytterligare satsningar i skogslänen. Vi måste ha en infrastruktur som är tillförlitlig, oavsett om det handlar om förmågan att frakta färdiga hus med lastbil eller om nya isbrytare som möjliggör tillförlitliga godstransporter på vatten också vintertid. Det är också viktigt att kriterierna för statliga investeringar (myndigheter, verk och bolag) inte bara ser till folkmängd eller godstonnage utan också till inflöde av människor baserat på besöksnäringen. I många områden inom vår region dubbleras befolkningen under högsäsong och det ställer krav på infrastrukturen som inte infrias idag.

Fysiska och digitala transporter är helt avgörande för framväxten av den nya gröna industrin. I norra Sverige finns möjligheterna, men de fysiska avstånden är stora och många företag har långt till sina marknader. Transportstödet har varit ifrågasatt och vi ser med oro på att Tillväxtverket ska utreda stödet igen. Vi behöver ett transportstöd som säkerställer att de mindre industriförädlingsföretagen inom stödområdet kan vara konkurrenskraftiga trots kostnadsnackdelar som uppstår på grund av långa avstånd.

Vi vill med kraft påtala att syftet med transportstödet måste bibehållas. Konsekvenserna för företagen av en eventuell förändring av stödet måste noga beaktas så att vi säkerställer en tillverkningsindustri i hela landet och inte förlänger avståndet till marknaden. Nyindustrialiseringen i norra Sverige kräver att särskilt beaktas i nästa nationella plan för att säkerställa dess framgång. Hänsyn måste tas till var de stora och växande volymerna gods produceras och hur långa avstånd de har till sin marknad.

Vi behöver inte bara fysisk kommunikation. Bristerna inom den digitala kapaciteten har blivit extra tydliga under pandemin. Men pandemi eller inte, snabb internet-uppkoppling ska inte vara en nyttighet förbehållen dem som bor tätt i städerna. På landsbygden har fortfarande alldeles för få tillgång till uppkoppling av tillräcklig hastighet. Orsaken är att det i betydligt mindre utsträckning finns fiberteknik på landsbygden. Vi behöver därför säkerställa digital kommunikation i hela landet.

Vi kommer inte att få några nyinvesteringar i Sverige om vi inte har den arbetskraft som krävs för dem. I vår del av landet har vi ytor och resurser men saknar människor i den omfattning som behövs. En grundförutsättning för att klara av att tillgodose industrins behov av kompetens är bostäder. Här behöver vi en rejäl kursomläggning för att möjliggöra bostadsbyggande också i de mer glesa landsdelarna. Inte minst handlar det om att se över möjligheten att låna pengar med rättvisa villkor.

Vi ställs också inför en utmaning – för att inte säga ett problem – när det kommer till kompetensutveckling och kompetensförsörjning. Här spelar våra universitet och högskolor en central roll, men vi konstaterar att inom flera områden motsvarar inte antalet utbildningsplatser näringslivets behov. Utbildningsplatserna behöver bli fler och utbudet matchas mot arbetsmarknadens efterfrågan.

Vi har en stor utmaning framför oss. Vi ska minska utsläppen av växthusgaser och vi ska se till att den biologiska mångfalden inte hotas. Samtidigt ska vi säkra att det växer till arbetstillfällen med sjysta villkor i hela landet. Skogslänen är redo att gå före i den här utvecklingen men då måste staten göra sitt.

Linus Sköld (S)

Peder Björk (S)

Patrik Lundqvist (S)

Lars Isacsson (S)

Åsa Karlsson (S)

Kalle Olsson (S)